

Олексів Василь Петрович,
Студент спеціальності «Облік і оподаткування»,
Зозуляк Марта Михайлівна,
старший викладач кафедри
обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

СУТНІСТЬ ПОДВІЙНОГО ЗАПИСУ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

За весь період становлення бухгалтерської справи вона зазнала багато змін та нововведень. Широке коло зарубіжних та вітчизняних науковців займалося дослідженням сфери розвитку бухгалтерського обліку та його становлення, зокрема: Д. Москетті, Л. Флорі, Б. Вентурі, Ф. Гаратті, П. Савона, М. Фюстела, М. Тома, І. Андре, Л. Пачолі, Т.Н. Малькова, Я.В. Соколов, Ф.Ф. Бутинець, Ф.В. Єзерський, І.П. Шмельов, В.Г. Швець та багато інших.

Дослідивши історичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку, можна виділити такі періоди становлення бухгалтерської справи у світі (табл. 1):

Таблиця 1

ПЕРІОДИ СТАНОВЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

I	Виникнення різних способів реєстрації фактів у реєстрах, запровадження подвійного запису.
II	Револьюційні перетворення в галузях виробництва, розвиток різних форм товарних операцій, збільшення обсягів торгівельних і фінансових операцій.
III	Становлення бухгалтерського обліку як сфери наукових знань, формування теоретичних основ бухгалтерського обліку, визначення цілей і завдань бухгалтерського обліку.
IV	Розробка базових принципів оцінки майнового і правового стану, розширення державної регламентації національних систем і звітності.

Складено за даними джерел [1; 3].

Для правильного обліку майна та коштів на будь – якому підприємстві чи не найважливішим є подвійний запис. Кожна господарська операція обов’язково викликає в діяльності підприємства два економічних явища, які в бухгалтерському обліку відображають взаємопов’язано, тобто способом подвійного запису. Подвійний запис сягає в глибоку давнину, коли Лука Пачолі (Фра Лука Бартоломео де Пачолі) у 1494 році опублікував свою роботу під назвою «Сума арифметики, геометрії, дробів, пропорцій і пропорційності» (*Summa di arithmetica, geometrica, proportione et proportionalita*), яка містить розділ що називається «Трактат про обчислення та записи» (*Tractatus de computis et scripturis*), в якому формуються основні принципи сучасного бухгалтерського обліку (подвійний запис, дебет, кредит, баланс тощо) [1]. Хоча окремі дослідники вважають, що подвійний запис виник ще набагато раніше. При цьому тлумачення його змісту і функціональної спрямованості, як основного елемента методу і причинного фактора формування самої системи бухгалтерського обліку, не є однозначним і пов’язується з перебудовою системи знань про подвійний запис [4].

У процесі використання подвійного запису обов'язковою умовою є визначення взаємопов'язаних рахунків, на яких відбулися зміни під впливом господарських операцій. Сама система подвійного запису в бухгалтерському обліку є концепцією, при якій будь-яка бухгалтерська операція вимагає складання проведення по двох рахунках. Бухгалтерський облік використовує терміни «дебет» і «кредит», що являють собою стандартизовані прийоми бухгалтерського обліку [2]. Кожен дебетовий запис супроводжується відповідним кредитовим записом.

Подвійний аспект зрівноваженого відображення майна і капіталу можна простежити, розглядаючи балансове узагальнення в теорії бухгалтерського обліку. Подвійний запис, насамперед, розглядається як прийом, призначений для безперервного зрівноваження майна підприємства та джерел його утворення [2]. Саме в такому контексті подвійний запис із способу, який має доволі важливе самостійне значення під час спостереження та контролю за господарськими операціями, перетворився на процедурно - методичний прийом бухгалтерського обліку, що має за мету об'єктивно формувати інформацію про активи і пасиви балансового узагальнення.

Відповідно до вимог сучасної економіки, система обліку і звітності покликана продукувати об'єктивну інформацію про стан речей на підприємстві, яка виступає основним джерелом для прийняття управлінських рішень. Отже, важливість об'єктивності інформації зумовлює раціональне використання історичних знань про розвиток бухгалтерського обліку та складових її методу, насамперед подвійного запису.

Список використаної літератури:

1. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет от истоков до наших дней / Я.В. Соколов - Москва: ЮНИТИ, 1996. - 638 с.
2. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку / Швець В. Г. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://library.if.ua/books/46.html>.
3. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: В 2-х частинах. Ч. I: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності Облік і аудит / 2-е вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2001. - 512 с.
4. Малькова Т. Н. Древняя бухгалтерия: какой она была? / Т. Н. Малькова – Москва: ФиС, 1995. - 304 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>